

Керівник: викладач *Висицький С.В.*

Необхідною умовою успішності українських аграріїв на світових глобальних ринках є постійна робота над підвищенням конкурентоспроможності продукції, зокрема зниження її собівартості шляхом зменшення енергоємності.

Сьогодні рівень енергоємності ВВП України фактично в два рази перевищує середньосвітовий показник. Тому пошук шляхів зниження енерговитрат є надзвичайно важливим.

Шляхи зниження енергозатрат умовно можна поділити на три напрями: *агротехнологічні, технічні, організаційно-економічні*.

До *агротехнологічного* напрямку відносять оптимізацію технологічних регламентів на вирощування сільськогосподарських культур стосовно умов, що склалися в сільському господарстві, мінімалізацію обробітку ґрунту, оптимізацію процесів внесення добрив, меліорантів та засобів захисту рослин тощо. В сучасному землеробстві існує кілька основних систем обробітку ґрунту: традиційна з оборотом пласта, мінімальна (Mini-till), стрічкова (Strip-till) та нульова (No-till). У порівнянні з традиційною технологією вони забезпечують значне зниження енерговитрат. Обираючи систему обробітку ґрунту, потрібно зважати на природно-кліматичні умови, ґрунтові різноманітності на полях господарства, фінансові можливості власника.

Технічний напрям. Тут значним резервом економії палива є правильна експлуатація агрегатів: раціональне їх комплектування, застосування оптимальних режимів роботи (швидкісного та завантажувального), своєчасне та якісне технічне і технологічне обслуговування машин, правильне виконання регулювань, використання багатоопераційних агрегатів з активними робочими органами, зміна конструкції трактора (встановлення здвоєних колес, всі вони мають бути ведучими), начеплення додаткових вантажів на ведучі колеса, встановлення оптимального тиску в шинах, виконання робіт при оптимальній вологості ґрунту та інше.

До *організаційно-економічного напрямку* можна віднести наступні заходи: правильний вибір виду повороту, способу руху, поворотної полоси та загінки; скорочення холостих переїздів, зменшення простоїв з працюючим двигуном, раціональна швидкість руху; вдосконалення організаційних форм і методів використання техніки, чітка регламентація режиму праці механізаторів та інженерно-технічних працівників, підвищення їх технічного рівня тощо. Аналіз використання техніки показує, що вона працює ефективніше, якщо на полі перебуває група агрегатів.

З наведеного видно, що шляхи зниження енергозатрат визначаються багатьма факторами, що тісно пов'язані між собою. Тому виникає необхідність у проведенні науково-аналітичних досліджень стану цих зв'язків, взаємодії внутрішніх і зовнішніх змін тощо. Кращого результату можна досягти, використовуючи методологічні основи системного підходу до зниження енерговитрат при експлуатації машинно-тракторного парку, що є одним із головних чинників конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світових ринках.